

සංයුක්ත නිකාය

බන්ධක වග්ගෝ

3.1.7. හේතු සූත්‍රය

‘හේතු නැත’ යන්න ගැන වදාළ දෙසුම

212. සාවත්ථියං....

212. සැවැත් නුවර දී .....

කිස්මිං. නු බෝ හික්බවේ, සති කිං උපාදාය කිං අභිනිවිස්ස ඒවං දිට්ඨි උප්පජ්ජති. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලේසාය. අහේතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං විසුද්ධියා. අහේතු අප්පච්චයා සත්තා විසුජ්ඣන්ති. නත්ථි බලං නත්ථි චිරියං නත්ථි පුරිසථාමෝ නත්ථි පුරිසපරක්කමෝ. සබ්බේ සත්තා සබ්බේ පාණා සබ්බේ භූතා සබ්බේ ජීවා අවසා අබලා අචිරියා, නියතිසංගතිභාවපරිණතා ඡස්වේවාහිජාතිසු සුබදුක්ඛං පටිසංවේදෙන්තීති?

“පින්වත් මහණෙනි, කුමක් තිබුණොත්ද, කුමකට බැඳීමෙන්ද, කවර දෙයක බැසගැනීමෙන්ද මේ විදිහේ දෘෂ්ටියක් උපදින්නේ? ‘සත්වයන්ගේ කිළුටු වීමට හේතුවන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත. හේතු රහිතව ම, ප්‍රත්‍ය රහිතව ම සත්වයන් කෙලෙසී යනවා. සත්වයන්ගේ පිරිසිදු වීමට හේතු වන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත. හේතු රහිතව ම, ප්‍රත්‍ය රහිතව ම සත්වයන් පිරිසිදු වෙනවා. කායික මානසිකව පවතින බලයක් නැත. චිරියක් නැත. පුරුෂ චිරිය කියා දෙයක් නැත. පුරුෂ පරාක්‍රමය කියා දෙයක් නැත. සියලු සත්වයන්, සියලු ප්‍රාණීන්, සියලු භූතයින්, සියලු ජීවීන්, ඉන්නේ තමන්ගේ පාලනයෙන් තොරවයි. බල රහිතවයි. චිරිය රහිතවයි. නියත වශයෙන් ම සසර සැරිසැරීමෙන් මෝරලා යනවා. අභිජාති භය තුළ තමයි ඔවුන් සැප දුක් විඳින්නේ’ කියලා.”

හගවම්මුලකා නෝ හන්තේ, ධම්මා ....(පෙ)....

“ස්වාමීනි, අපගේ මේ ධර්මය තියෙන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කර ගෙනයි .... (පෙ) ....”

රූපේ බෝ හික්බවේ, සති රූපං උපාදාය රූපං අභිනිවිස්ස ථවං දිට්ඨි උප්පජ්ජති. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලේසාය ....(පෙ).... ඡස්වේවාහිජාතිසු සුබදුක්ඛං පටිසංවේදෙන්තීති. වේදනාය සති ....(පෙ).... සඤ්ඤාය සති ....(පෙ).... සංඛාරේසු සති ....(පෙ).... විඤ්ඤාණේ සති විඤ්ඤාණං උපාදාය විඤ්ඤාණං අභිනිවිස්ස ථවං දිට්ඨි උප්පජ්ජති. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලේසාය ....(පෙ).... ඡස්වේවාහිජාතිසු සුබදුක්ඛං පටිසංවේදෙන්තීති.

“පින්වත් මහණෙනි, රූපය තිබුණොත් තමයි, රූපයට බැඳුණොත් තමයි, රූපයෙහි බැසගත්තොත් තමයි ඔය වගේ දෘෂ්ටියක් උපදින්නේ. ‘සත්වයන්ගේ කිළුටු වීමට හේතුවන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත .... (පෙ) .... අභිජාති භය තුළ තමයි ඔවුන් සැප දුක් විදින්නේ, කියලා. විදීම තිබුණොත් තමයි .... (පෙ) .... සඤ්ඤාව තිබුණොත් තමයි .... (පෙ) .... සංස්කාර තිබුණොත් තමයි .... (පෙ) .... විඤ්ඤාණය තිබුණොත් තමයි, විඤ්ඤාණයට බැඳුණොත් තමයි, විඤ්ඤාණයෙහි බැසගත්තොත් තමයි ඔය වගේ දෘෂ්ටියක් උපදින්නේ. ‘සත්වයන්ගේ කිළුටු වීමට හේතුවන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත .... (පෙ) .... අභිජාති භය තුළ තමයි ඔවුන් සැප දුක් විදින්නේ’ කියලා.

තං කිං මඤ්ඤං හික්බවේ, රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාති? අනිව්චං භන්තේ ....(පෙ).... යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, අපි නු තං අනුපාදාය ථවං දිට්ඨි උප්පජ්ජෙය්‍ය. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලේසාය ....(පෙ).... ඡස්වේවාහිජාතිසු සුබදුක්ඛං පටිසංවේදෙන්තීති?

නෝ හේතං භන්තේ.

පින්වත් මහණෙනි, මේ ගැන ඔබ කුමක්ද හිතන්නේ? රූපය නිත්‍ය දෙයක්ද? අනිත්‍ය දෙයක්ද?” “ස්වාමීනි, අනිත්‍යයි.”

“යමක් වනාහී අනිත්‍ය නම්, දුක නම්, වෙනස්වන ධර්මතාවයට අයත් දෙයක් නම් එයට බැඳීමක් නැතුව, ඔය විදිගේ දෘෂ්ටියක් උපදිවිද? ‘සත්වයන්ගේ කිළුටු වීමට හේතුවන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත .... (පෙ) .... අභිජාති භය තුළ තමයි ඔවුන් සැප දුක් විදින්නේ’ කියලා.” “ස්වාමීනි, එය නොවේ ම යි.”

වේදනා ....(පෙ)....සඤ්ඤා ....(පෙ).... සංඛාරා ....(පෙ).... විඤ්ඤාණං ....(පෙ).... යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියේෂිතං අනුවචරිතං මනසා, තම්පි නිව්චං වා අනිව්චං වාති? අනිව්චං හන්තේ ....(පෙ)....

“වේදනාව ....(පෙ) .... සඤ්ඤාව ....(පෙ) .... සංස්කාර ....(පෙ) .... විඤ්ඤාණය ....(පෙ) .... යම් මේ දැකගන්නා ලද දෙයක් ඇද්ද, අසනා ලද දෙයක් ඇද්ද, දැනගත් ගඳ සුවඳක් ඇද්ද, විඳින ලද රසයක් ඇද්ද, දැනගත් පහසක් ඇද්ද, සිතන ලද යමක් ඇද්ද, පතන ලද දෙයක් ඇද්ද, සොයන ලද දෙයක් ඇද්ද, මනසින් හසුරුවන ලද යමක් ඇද්ද, එය පවා නිත්‍යයිද? අනිත්‍යයිද?” “ස්වාමීනි, අනිත්‍යයි.”

“යමක් වනාහී අනිත්‍ය නම් එය දුක් දෙයක්ද? සැප දෙයක්ද?” “ස්වාමීනි, දුකයි.”

යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, අපි නු තං අනුපාදාය ඒවං දිට්ඨි උප්පජ්ජෙය්‍යා. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලේසාය. අහේතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං විසුද්ධියා. අහේතු අප්පච්චයා සත්තා විසුජ්ඣන්ති. නත්ථි ඛලං නත්ථි වීරියං නත්ථි පුරිසථාමෝ නත්ථි පුරිසපරක්කමෝ. සබ්බේ සත්තා සබ්බේ පාණා සබ්බේ භූතා සබ්බේ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා, නියතිසංගතිභාවපරිණතා ජස්වේවාහිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙන්ති? නෝ හේතං, හන්තේ.

“යමක් වනාහී අනිත්‍ය නම්, දුක නම්, වෙනස්වන ධර්මතාවයට අයත් දෙයක් නම් එයට බැඳීමක් නැතුව, ඔය විදිහේ දෘෂ්ටියක් උපදිවිද? ‘සත්වයන්ගේ කිළිටු වීමට හේතු වන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත. හේතු රහිතව ම, ප්‍රත්‍ය රහිතව ම සත්වයන් කෙලෙසී යනවා. සත්වයන්ගේ පිරිසිදු වීමට හේතු වන දේවල් නැත. උපකාර වන දේවල් නැත. හේතු රහිතව ම, ප්‍රත්‍ය රහිතව ම සත්වයන් පිරිසිදු වෙනවා. කායික මානසිකව පවතින බලයක් නැත. වීරියක් නැත. පුරුෂ වීරිය කියා දෙයක් නැත. පුරුෂ පරාක්‍රමය කියා දෙයක් නැත. සියලු සත්වයන්, සියලු ප්‍රාණීන්, සියලු භූතයින්, සියලු ජීවීන්, ඉන්තේ තමන්ගේ පාලනයෙන් තොරවයි. බල රහිතවයි. වීරිය රහිතවයි. නියත වශයෙන් ම සසර සැරිසැරීමෙන් මෝරලා යනවා. අභිජාති භය තුළ තමයි ඔවුන් සැප දුක් විඳින්නේ’ කියලා.” “ස්වාමීනි, එය නොවේ ම යි.”

යතෝ ඛෝ භික්ඛවේ, අරියසාවකස්ස ඉමේසු ජසු යානේසු කංඛා පභීනා හෝති, දුක්ඛේපිස්ස කංඛා පභීනා හෝති ....(පෙ).... දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා

පටිපදායපිස්ස කංඛා පහිනා හෝති. අයං වුවුවති හික්ඛවේ, අරියසාවකෝ සෝතාපත්තෝ අවිනිපාතධම්මෝ නියතෝ සම්බෝධිපරායනෝති.

“පින්වත් මහණෙනි, යම් දවසක ආර්ය ශ්‍රාවකයා තුළ මේ (දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාත, පත්තපරියේසිත, අනුච්චරිත යන) සය තැන පිළිබඳව ම සැකය ප්‍රහීණ වෙලා ගියා නම් ඔහුට ප්‍රහීණ වෙලා ගියේ දුක ගැන ඇති සැකයයි. .... (පෙ) .... ඔහුට ප්‍රහීණ වෙලා ගියේ දුක නිරුද්ධ වීම පිණිස පවතින ප්‍රතිපදාව ගැන ඇති සැකයයි. පින්වත් මහණෙනි, මොහුට කියන්නේ සතර අපායෙහි නොවැටෙන ස්වභාවයෙන් යුතු, නියත වශයෙන් ම නිවන අවබෝධ කරගන්නා වූ, සෝතාපත්ත ආර්ය ශ්‍රාවකයා කියලයි.”

මනසිකාර සුත්තං සාදු! සාදු!! සාදු!!!

හේතු සූත්‍රය නිමා විය.